

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Kapitálová vybavenost českého zemědělství

Jana Lejnarová

© 2011 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Akademický rok 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jana Lejnarová

obor Provoz a ekonomika

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název práce: **Kapitálová vybavenost českého zemědělství**

Osnova bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Postavení a význam zemědělství
4. Výrobní faktory v zemědělství
5. Vývoj zemědělství v ČR
6. Vývoj kapitálové vybavenosti zemědělství v ČR
7. Kapitálová vybavenost ve vybraném podniku
8. Závěr
9. Seznam použitých zdrojů
10. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 30 - 40 stran

Doporučené zdroje:

SAMUELSON, Paul A. - NORDHAUS, William D. Ekonomie. 18. vydání. Praha: NS Svoboda, 2007. 775 s. ISBN 978-80-205-0590-3.

SEKERKA, Bohuslav. Makroekonomie. 1. vydání. Praha: Profess Consulting, 2007. 488 s. ISBN 978-80-7259-050-6.

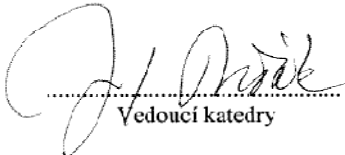
HOLMAN, Robert. Ekonomie. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2005. 710 s. ISBN 80-7179-891-6.

HOLMAN, Robert. Makroekonomie - středně pokročilý kurz. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. 424 s. ISBN 80-7179-764-2.

HOMOLKA, Jaroslav - PLETICHOVÁ, Dobroslava - MACH, Jiří. Zemědělská ekonomika. 1. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. 131 s. ISBN 978-80-213-1830-4.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Josef Brčák, CSc.**

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2011

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 19. 2. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Kapitálová vybavenost českého zemědělství" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3. 2011

Jana Lejnarová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu doc. Ing. Josefu Brčákovi, CSc. za odborné vedení a konzultace během zpracování mé bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala podniku, který mi poskytl přístup k datům a materiálům potřebným pro zpracování této práce.

Kapitálová vybavenost českého zemědělství

Capital intensity in the Czech agriculture sector

Souhrn

Hlavním obsahem této bakalářské práce je vymezení základních pojmů a charakterizování zemědělství jako součásti národního hospodářství. Je zde také popsán vývoj zemědělství v České republice. Dále jsou zde podrobně charakterizovány výrobní faktory. Největší pozornost je zaměřena na výrobní faktor kapitál, který je velice důležitý pro fungování celého podniku. Je zde podrobně charakterizován a rozčleněn. Praktická část této bakalářské práce je zaměřena především na zkoumání vybraného podniku z hlediska majetkové a kapitálové struktury. Hlavním záměrem bylo zaměřeni se na vývoj v několika po sobě jdoucích letech a následné zmapování situace v podniku.

Summary

The main content of this bachelor thesis is to demarcate basic terms and describe agriculture as the part of national economy. There is also described development of agriculture in the Czech Republic. In details there are described factors of production. The highest attention is given to the factor of production called capital, which is very important for the functioning of the whole company. Capital is very closely described and divided in the thesis. Practical part of the thesis is intended on researching of one chosen company from the point of view of capital and possessive structure. The main aim was to focus on development in a few consecutive years and then to chart the situation in the company.

Klíčová slova: zemědělství, výrobní faktory, práce, půda, kapitál, kapitálová vybavenost, aktiva, pasiva

Keywords: agriculture, factors of production, work, land, capital, capital intensity, assets, debts

OBSAH

1. Úvod.....	9
2. Cíl práce a metodika	10
3. Postavení a význam zemědělství.....	11
3.1 Zemědělství jako součást národního hospodářství.....	11
3.2 Funkce zemědělství	11
4. Výrobní faktory v zemědělství.....	13
4.1 Kapitál	13
4.1.1 Členění kapitálu	15
4.1.1.1 Členění kapitálu z hlediska času.....	15
4.1.1.2 Členění kapitálu z hlediska firmy.....	16
4.1.2 Investování do kapitálu.....	17
4.1.3 Výnos z kapitálu	19
4.2 Práce	21
4.2.1 Nabídka práce	21
4.3 Půda.....	22
4.3.1 Charakteristika půdního fondu a jeho využití.....	22
4.3.2 Půda jako produkční faktor.....	23
4.3.3 Funkce půdy.....	23
5. Vývoj zemědělství v České republice.....	25
6. Vývoj kapitálové vybavenosti zemědělství v České republice.....	29
7. Kapitálová vybavenost ve vybraném podniku.....	29
7.1 Základní charakteristika podniku	29
7.1.1 Základní informace o podniku dle obchodního rejstříku.....	30
7.2 Organizační struktura podniku	33
7.3 Majetková struktura podniku.....	34
7.3.1 Dlouhodobý majetek.....	36
7.3.2 Oběžný majetek	38
7.4 Kapitálová struktura podniku	40
7.4.1 Vlastní kapitál podniku.....	40

7.4.1.1 Základní kapitál.....	41
7.4.1.2 Kapitálové fondy.....	42
7.4.1.3 Fondy ze zisku.....	42
7.4.1.4 Nerozdělený zisk.....	43
7.4.2 Cizí kapitál podniku.....	43
7.4.2.1 Krátkodobý cizí kapitál (dluhy).....	44
7.4.2.2 Dlouhodobý cizí kapitál.....	44
7.5 Rozbor hospodaření podniku v letech 2005 – 2009	45
7.6 Rozbor majetku a kapitálu podniku.....	48
7.6.1 Zadluženost majetku.....	48
7.6.2 Zadluženost vlastního kapitálu	49
7.6.3 Míra finanční samostatnosti.....	49
8. Závěr	50
9. Seznam použitých zdrojů	52
10. Seznam tabulek	54
11. Seznam grafů.....	54
12. Přílohy.....	54

1. ÚVOD

Aby mohl podnik v dnešní době dobře vykonávat svou činnost, musí si opatřit základní výrobní faktory, které mu zajistí hlavní podnikatelskou činnost. Mezi tyto faktory řadíme práci, půdu a kapitál. Pod výrobním faktorem práce si můžeme představit pracovní sílu, pod půdou pozemky apod., a pod pojmem kapitál si můžeme představit veškerý majetek, s kterým podnik disponuje. Tato specifikace je brána z hlediska podniku, neboť na kapitál můžeme nahlížet i z hlediska účetnictví. V případě, že budeme brát v potaz hledisko účetnictví, tak kapitálem můžeme nazvat tzv. pasiva, což jsou zdroje krytí majetku. Tyto zdroje mohou být vlastní nebo cizí. Vlastní kapitál podniku je ten, který je tvořen vlastními zdroji financování, a cizí kapitál jsou například úvěry a půjčky. Aby mohl podnik správně hospodařit musí mít tyto dva druhy kapitálu v určitém poměru.

Podnik musí mít majetek, se kterým bude disponovat. Mezi majetek, s kterým bude podnik disponovat, budou dozajista patřit stavby, stroje, výrobní zařízení, pozemky apod. A tento majetek musí být samozřejmě kryt nějakým finančním zdrojem. Jak již bylo řečeno, zdroje krytí nazýváme pasiva a majetek podniku nazýváme aktiva (z účetního hlediska).

Ve většině případů podnik nemá takové možnosti, aby si mohl veškerý majetek pořídit pouze z vlastních zdrojů. A z tohoto důvodu má možnost si vzít u banky úvěr či půjčku. Za tento finanční obnos, který od banky dostane, bude muset samozřejmě platit úroky, ale pořád to pro něj bude výhodnější, než mít vlastní kapitál, neboť úroky jsou součástí nákladů, a proto si podnik může snížit daňové zatížení. Za peníze získané z úvěru nebo půjčky si bude moci zakoupit majetek potřebný k podnikání.

Hlavní náplní literární rešerše této práce je především zmapování vývoje zemědělství v České republice, a také výrobních faktorů v zemědělství. Největší pozornost je zde věnována hlavně výrobnímu faktoru kapitál. Je zde podrobně rozpracován a rozčleněn. V praktické části této práce byl zvolen podnik, který byl zkoumán z hlediska majetkové a kapitálové struktury.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem této bakalářské práce je především co nejdůležitější vymezení a charakteristika zemědělství jako součásti národního hospodářství a samozřejmě také charakterizování jeho vývoje. Dále byla velká pozornost věnována výrobním faktorům v zemědělství, které jsou velice důležité pro správné fungování podniku. Nejdůležitější je zde bezpochyby kapitál, který souvisí i s tématem této práce, tudíž mu byla věnována největší část práce. Za další cíl bylo stanoveno zmapování situace v podniku, který byl záměrně vybrán. A to hned z několika důvodů, a to, že se jedná o zemědělský podnik, který se zabývá především rostlinnou a živočišnou výrobou, dále je to podnik, který se nachází v přímé blízkosti mého bydliště, a dalším podnětem pro jeho zvolení bylo to, že jsem zde vykonávala odbornou praxi.

V teoretické části této práce je vysvětlen pojem zemědělství a jsou zde také popsány jeho funkce v národohospodářství. Dále jsou zde uvedeny výrobní faktory, přičemž největší část byla věnována kapitálu. Ten je podrobně vymezen a rozčleněn. Další část je zaměřena na vývoj zemědělství v České republice. Tento vývoj je specifikován od počátku 20. století do současnosti.

Druhá část této práce byla věnována analýze vybraného podniku. Tento podnik byl zkoumán z kapitálové a majetkové struktury. Je zde i podrobně charakterizován a je zde také popsána jeho činnost.

V závěru práce jsou uvedeny zjištěné údaje včetně vlastního zhodnocení stavu podniku.

Při zpracování této práce jsem vycházela z odborné literatury týkající se dané problematiky, dále z odborných konzultací mého vedoucího práce a samozřejmě také z konzultací v podniku, který jsem analyzovala.

3. POSTAVENÍ A VÝZNAM ZEMĚDĚLSTVÍ

3.1 ZEMĚDĚLSTVÍ JAKO SOUČÁST NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Zemědělství je jedna z prvních součástí národního hospodářství, která získává produkty rostlinné a živočišné povahy buď v přímém, nebo zprostředkovatelském vztahu s přírodou.

Je typické také řadou zvláštností, kterými se odlišuje od jiných odvětví. Mezi tyto zvláštnosti patří např.:

- biologické procesy ve výrobě
- plošný charakter výroby
- sezónní charakter výroby
- vliv přírodních činitelů na průběh a výsledky výroby apod.

3.2 FUNKCE ZEMĚDĚLSTVÍ

Význam zemědělství můžeme definovat v několika oblastech a to:

- produkční
- sociální a demografické
- ekologické a krajinnotvorné

Takto chápané postavení zemědělství označujeme jako multifunkční model zemědělství.

Produkční funkce

Tato funkce spočívá v produkci přímých potravin či surovin pro potravinářský průmysl. Cílem této funkce je produkce dostatečného množství potravin ve vhodné struktuře, cenové dostupnosti a požadované kvalitě.

Velice významná je také zemědělská produkce pro nepotravinářské využití např. výroba biopaliv.

Sociální a demografická funkce

Tato funkce spočívá ve vytváření pracovních příležitostí v zemědělství a navazujících odvětvích z hlediska počtu pracovníků i jejich věkové a kvalifikační struktury. Je důležité zdůraznit, že počet pracovníků v zemědělství se každým rokem snižuje.

Ekologická a krajinnotvorná funkce

Tato funkce zemědělství se v dnešní moderní společnosti stále zvyšuje. Cílem je omezit negativní vlivy zemědělství na životní prostředí. Nicméně zemědělství nemá jen negativní vlivy, ale i pozitivní. Mezi ty pozitivní můžeme zahrnout např. tvorbu kyslíku, přispění k tvorbě kulturní krajiny pomocí šetrného způsobu využití půdního fondu apod.¹

---

¹ HOMOLKA, Jaroslav; PLETICHOVÁ, Dobroslava ; MACH, Jiří. **Zemědělská ekonomika**. Vydání první. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. ISBN 978-80-213-1830-4.

4. VÝROBNÍ FAKTORY V ZEMĚDĚLSTVÍ

Mezi výrobní faktory můžeme zařadit práci, kapitál a půdu (v širším slova smyslu to jsou přírodní zdroje jako celek, tedy vodní plochy, nerostné bohatství apod.).

4.1 KAPITÁL

Definic kapitálu je mnoho, já jsem zvolila tu dle Ottovy všeobecné encyklopedie: „*Kapitál je statek, který se podílí na výrobě jiných statků a neslouží k přímé spotřebě.*“ Jeho základním znakem je snaha dosáhnout zisk. Kapitál předpokládá vlastnictví, tudíž ten, kdo ho vkládá do výroby, chce dosáhnout zisku. Mezi další vlastnosti kapitálu patří to, že se dá hromadit, akumulovat.² Kapitál můžeme rozčlenit do 2 skupin, a to fyzický kapitál a lidský kapitál. Fyzický kapitál jsou především budovy, stroje, zásoby apod. Lidský kapitál jsou veškeré námi nahromaděné znalosti a vědomosti, které získáváme vzděláním a praxí.³

Vyspělá ekonomika využívá velké množství budov, strojů, počítačů apod. Tohle všechno jsou faktory produkce, které nazýváme kapitálem – trvalý vstup, který je zároveň i výstupem ekonomiky.

Mnoho lidí si ani neuvědomí, jak jsou naše každodenní činnosti závislé na kapitálu, který zahrnuje naše domy, silnice, po kterých jezdíme, nebo dráty s elektřinou vedené do našich domovů.

Kapitál se nejdříve vyrobí a teprve potom se může použít. Výroba za pomoci kapitálu je časově velmi náročná a vyžaduje oklikové metody. Ale lidé se už poučili, že výrobní techniky s oklikami jsou často více efektivnější, než přímé metody. Můžeme si to dokázat na jednoduchém příkladu lovení ryb – přímá metoda by byla vrhnout se do řeky a chytnout rybu vlastníma rukama, kdežto nepřímá metoda by byla za použití rybářského prutu (což je kapitálové vybavení). Rozdíl mezi těmito dvěma metodami je znatelný. U přímé metody způsobíme spíše více škody než užitku, a u nepřímé metody

---

² BULISOVÁ, Jiřina, et al. *Ottova všeobecná encyklopedie A-L*. Vydání první. Praha : Ottovo nakladatelství, 2003. 735 s. ISBN 80-7181-938.

³ HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 3. aktualizované vydání. Praha : C. H. Beck, 2002. ISBN 80-7179-681-6.

máme měřitelné výsledky ulovených ryb za den. A když použijeme ještě další kapitál, jako jsou sítě a rybářské lodě, tak bude rybaření ještě efektivnější s lepšími výsledky.

V tržní ekonomice je kapitál většinou v soukromém vlastnictví a tudíž příjem z kapitálu jde jednotlivcům. Důležité je zmínit pojem vlastnické právo. Toto právo uděluje jejich vlastníkům oprávnění kapitálové statky užívat, směňovat, natírat, vrtat a kopat v nich a těžit z nich. Tyto kapitálové statky mají svou tržní hodnotu, lidé je mohou prodávat a kupovat za jakoukoli cenu.⁴

Kapitál může nabývat různých podob:

Pozn.: Členění jednotlivých autorů se může mírně lišit.

- a) Kapitálové statky (fyzický kapitál)
- b) Finanční kapitál
- c) Lidský kapitál

Ad a) Kapitálové statky

Pod tímto pojmem si můžeme vybavit výrobky, které nejsou použity ke spotřebě, ale k další výrobě. Může se jednat např. o nástroje, tovární budovy, stroje, vybavení kanceláří apod. Pro tyto výrobky je typické, že se ve výrobě nespotřebovávají najednou, ale postupně. Někteří autoři pojímají fyzický kapitál šířeji a zahrnují sem i předměty dlouhodobé spotřeby jako např. rodinné domy, soukromá osobní vozidla apod.

Ad b) Finanční kapitál

Tento druh kapitálu má podobu peněz či jiných finančních aktiv (akcií, obligací apod.).

---

⁴ SAMUELSON, Paul A.; NORDHAUS, William D. *Ekonomie*. 18. vydání. Praha : NS Svoboda, 2007. ISBN 978-80-205-0590-3.

Ad c) Lidský kapitál

Představuje zásobu technických znalostí a dovedností ztělesněných v pracovních silách. Znalosti národa jsou rozvíjeny především vědeckým výzkumem. Lidé investují do svého vzdělání (tj. do lidského kapitálu), neboť doufají, že rozsáhlejší znalosti a lepší dovednosti jim přinesou v budoucnu vyšší příjmy.

Společným rysem všech výše uvedených druhů kapitálu je to, že v budoucnosti obvykle přinášejí ekonomickému subjektu, který v současnosti vynaložil určité zdroje na jeho získání, nějaký další, dodatečný příjem nebo užitek.⁵

4.1.1 ČLENĚNÍ KAPITÁLU

4.1.1.1 Členění kapitálu z hlediska času

Z časového hlediska můžeme rozeznávat kapitál, který působí ve výrobním procesu celou řadu let. Jedná se například o budovy, stroje, dopravní prostředky apod. Tento kapitál nazýváme fixním. Dalším kapitálem, který rozeznáváme, je ten, který spotřebováváme v rámci daného výrobního procesu. V tomto případě se jedná především o materiál, suroviny, polotovary apod. Tento druh kapitálu je označován jako kapitál oběžný.

Hlavní hledisko, podle kterého kapitál takto členíme, je doba působení ve výrobním procesu, doba jeho spotřebování ve výrobě, tj. doba obratu kapitálu.

Fixní kapitál se nespotebovává najednou, nýbrž postupně. Tento kapitál působí v několika výrobních procesech a svoji hodnotu přenáší na nový výrobek postupně. Dochází k jeho opotřebení. Toto opotřebení je vyjádřeno tzv. odpisy, které představují

---

⁵ SOUKUPOVÁ, Jana, et al. *Mikroekonomie*. 3. Doplněné vydání. Praha : Management Press, 2003. 548 s. ISBN 80-7261-061-9.

část hodnoty tohoto kapitálu, která se přenáší v daném období (roce) na nový výrobek (jinak řečeno do nákladů daného výrobku). Výše odpisů závisí na ceně výrobku a době životnosti daného fixního aktiva. Celkový součet odpisů za celou dobu životnosti má vytvořit peněžní prostředky na nákup nového fixního aktiva po ukončení životnosti starého a jeho vyřazení z výrobního procesu.

Oběžný kapitál je pravým opakem kapitálu fixního. Je spotřebován v rámci jednoho výrobního procesu, jeho hodnota plně přechází na nový výrobek a z hlediska další výroby je nutné zabezpečit (opatřit, vytvořit) nový oběžný kapitál.

4.1.1.2 Členění kapitálu z hlediska firmy

Z hlediska firmy můžeme rozčlenit kapitál na dvě základní formy dle původu (tj. z jakých zdrojů byl financován).

a) Kapitál financovaný z vlastních zdrojů

Do této skupiny řadíme kapitál (stroje, zařízení apod.), který si firmy sami vyrábějí, ale také kapitál, který firmy nakupují, ale za vlastní peněžní prostředky (vlastní zdroje firmy).

Vlastní zdroje firmy:

- 1) Odpisy fixního kapitálu, které představují hlavní zdroj prostředků na nákup kapitálových statků, které mají nahradit statky opotřebované.
- 2) Část zisku podniku, která není rozdělena a je určena na nákup kapitálu, tj. rozšiřování kapitálu (jedná se o tzv. akumulaci reálného kapitálu). Akumulaci si můžeme vysvětlit jako přeměnu peněz v kapitál, akumulace reálného kapitálu znamená použití peněz na nákup konkrétních kapitálových statků.

b) Kapitál financovaný z cizích zdrojů

V případě kapitálu, který je financovaný z cizích zdrojů, se jedná o zapůjčené peněžní prostředky od jiných subjektů, především použití bankovních úvěrů, dále pak emise obligací apod. Velice důležitou otázkou, která je s tímto kapitálem spojena, je cena použití cizích zdrojů a jejich dostupnost (tj. možnost je získat a využívat).⁶

4.1.2 INVESTOVÁNÍ DO KAPITÁLU

Celý proces pořízování kapitálových statků se uskutečňuje za pomoci investování, tj. cestou vkládání peněžních prostředků do výroby.

Investice představují tok výdajů, které jsou určeny na udržení nebo rozšíření kapitálové zásoby. Jde o výdaje, které neslouží přímo ke spotřebě, ale k zabezpečení kapitálových důchodů.

Jsou zde patrné rozdíly mezi pojmy kapitál a investice. Kapitál totiž představuje stavovou veličinu, tzn. že zachycuje stav k určitému datu, zatímco investice je naopak toková veličina, tzn. že zobrazuje objem v průběhu daného období (zpravidla rok).

Investice, které nám slouží k vytváření daného objemu kapitálových statků, mohou jednak nahrazovat již existující, ale dosluhující a tudíž vyřazované kapitálové statky nebo mohou objem kapitálových statků dané firmy rozšiřovat.

Na základě toho rozeznáváme 3 druhy investic:

- a) Investice brutto (celkové investice, hrubé investice) - I_B
- b) Reinvestice (investice obnovovací, investice restituční) – I_R
- c) Investice netto (investice rozšiřovací, investice čisté) - I_N

Celkový objem investic je dán součtem obnovovacích a rozšiřovacích investic.

---

⁶ BRČÁK, Josef, et al. *Učební texty z mikroekonomie : 2. část*. Vydání první. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2009. 122 s. ISBN 978-80-213-1400-9.

Je dán následující vztah:

$$I_B = I_R + I_N$$

Z toho vyplývá, že obnovovací investice nijak nezvyšují objem kapitálu. Objem kapitálu lze zvýšit pouze čistými investicemi.

Jak již bylo uvedeno, hlavní zdroj prostředků na obnovovací investice představují odpisy, zatímco rozšiřování kapitálu formou čistých investic je cestou akumulace, tj. použitím části zisku.

Situace v praktickém životě však nemusí být vždy tak jednoznačná, jako se jeví v předchozím přehledu. Odpisy mohou za určitých okolností představovat i zdroj financování rozšiřovacích investic a na druhé straně použití části zisku na financování investic nemusí vždy znamenat rozšiřování celkových investic a tím i celkového kapitálu. Velice důležitá je zde otázka ceny budoucích investic v porovnání se stávajícími. Pokud dojde k poklesu ceny strojů, můžeme pak za danou sumu odpisů nakoupit více nových strojů a zařízení a tudíž i na základě odpisů může docházet k rozšiřovacím investicím. V opačném případě, při růstu ceny strojů, nebudou odpisy stačit a na financování obnovovacích investic budeme muset použít i další zdroje (tedy zejména část zisku firem).

Ve většině případů však firmy nemají dostatek vlastních prostředků, a zpravidla také ani nečekají až nashromáždí dostatek vlastních prostředků cestou akumulace zisků. Z tohoto důvodu také ve velké míře využívají cizí zdroje na realizaci investic (zejména investice rozšiřovací).⁷

---

⁷ BRČÁK, Josef, et al. *Učební texty z mikroekonomie : 2. část*. Vydání první. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2009. 122 s. ISBN 978-80-213-1400-9.

4.1.3 VÝNOS Z KAPITÁLU

Výnos z kapitálu může mít různé podoby. Nejčastěji se jedná o:

a) Nájemné

Nájemné je výnos z dočasně zapůjčených kapitálových statků. Firmy vlastní kapitálové statky, ale proto, že je po určitou dobu nebudou potřebovat, mohou je pronajmout na kratší či delší dobu jiným subjektům. Nájemné je tvořeno platbami za dočasné používání kapitálových statků jinými subjekty.

b) Zisk

Zisk je nejběžnější forma výnosu z kapitálu. Jedná se o tzv. efekt, který se rovná rozdílu mezi celkovými příjmy a celkovými náklady. Aby mohl podnikatel investovat do určitého kapitálu, musí zisk dosahovat určité míry, která je pro něj přijatelná. Z tohoto důvodu je nutné poměřovat dosažený zisk s použitým kapitálem a v tomto smyslu hovoříme o tzv. míře zisku. Tuto míru zisku podnikatel porovná s dosaženým úrokem (úrokovou sazbou).

Vyvstává zde otázka proč tomu tak je. Odpověď je nasnadě. Každý podnikatel má totiž dvě základní možnosti. Jednou z nich je podnikat, tj. investovat do určitého kapitálu, a druhou možností je nepodnikat a volné peníze vložit do banky. Základem pro toto rozhodování je předpoklad, že míra zisku (míra čistého očekávaného výnosu) musí být rovna minimálně úrokové míře.

Jak již bylo výše uvedeno, kapitál pro nás představuje investici, která plyne z odložené spotřeby, a jejím cílem je v budoucnu přinést větší hodnotu, než je hodnota současná. Zřeknutí se výhod, které plynou ze současné spotřeby, vyplývá tudíž z očekávání, že v budoucnu budeme realizovat větší efekt, než by byl efekt současný (efekt ze současné spotřeby), tedy že naše budoucí spotřeba bude vyšší.

Lidé budou spořit za podmínky, že jim tato úspora přinese přijatelný efekt. Tímto efektem je myšlen úrok, kterého dosáhnou při uložení dané částky peněz v bance.

Můžeme tedy říci, že kapitál je hodnota, která přináší určitý výnos (efekt). Za tento výnos můžeme považovat dosažený úrok. Úrok můžeme tedy nazvat výnosem z kapitálu a současně i cenou kapitálu.

Úrok je odměnou pro podnikatele za ochotu riskovat a investovat část svých zdrojů do konkrétní výroby a na druhé straně pak odměnou vlastníků těchto zdrojů za ochotu odložit jejich spotřebu na pozdější dobu.

Velmi důležitá je nejen absolutní výše úroku, ale i úroková míra, tj. poměr úroku a vloženého kapitálu (uspořená částka) za určité časové období (zpravidla 1 rok). Úroková míra se vyjadřuje v procentech a vypočte se podle níže uvedeného vzorce.

$$i = I/K * 100$$

I = absolutní výše úroků

K = vložený kapitál (uspořená částka)⁸

---

⁸ BRČÁK, Josef, et al. *Učební texty z mikroekonomie : 2. část*. Vydání první. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2009. 122 s. ISBN 978-80-213-1400-9.

4.2 PRÁCE

Práce je náš čas, který strávíme ve výrobě. Například práce v automobilové továrně, učení ve školách nebo pečení jídla apod. Práce zahrnuje mnoho druhů povolání a úkolů na všech úrovních kvalifikace. Je to současně nejběžnější a nejdůležitější vstup pro rozvinutou průmyslovou ekonomiku.

4.2.1 NABÍDKA PRÁCE

Nabídka práce označuje množství hodin, které jsme ochotni věnovat výdělečné činnosti. Hlavními faktory nabídky práce jsou odpracované hodiny, participace pracovní síly a imigrace. Některé pojmy si nyní vysvětlíme.

Pracovní doba – je to doba, kterou strávíme v práci. Počet hodin, které strávíme za celý svůj život v práci je velice individuální. Někteří lidé pracují např. již od 18 let, kdežto jiní třeba dále studují. A to se potom projeví na počtu odpracovaných hodin. Ti, kdo dále studují, budou mít samozřejmě o mnoho méně odpracovaných hodin než ti, kteří pracují již od raného věku. Celkový počet odpracovaných hodin za život může snížit dále ještě částečný pracovní úvazek místo plného úvazku či rozhodnutí jít dříve do důchodu. Ale například tzv. melouchy nebo druhé zaměstnání mohou množství hodin práce o mnoho zvýšit.

Participace pracovní síly – v posledních desetiletích je zaznamenán velký příliv žen do pracovní síly. Míra pracovní participace žen (podíl žen, které jsou starší 15 let a jsou buď zaměstnány, nebo aktivně hledají práci) se z 34 procent v roce 1950 zvýšila na dnešních 60 procent. Vysvětlit si to lze částečně i z důvodu rostoucích reálných mezd, které učinilo zaměstnání pro ženy velice atraktivním. Nicméně tuto změnu nelze vysvětlit pouze ekonomickými faktory. Lze si ji vysvětlit i mimo ekonomii, např. změnou pohledu ženy v roli matky a ochránkyň rodinného krbu.

Imigrace – imigranti neboli přistěhovalci ze zahraničí se usadí na území státu, kde posléze mohou začít pracovat.⁹

---

⁹ SAMUELSON, Paul A.; NORDHAUS, William D. *Ekonomie*. 18. vydání. Praha : NS Svoboda, 2007. ISBN 978-80-205-0590-3.

4.3 PŮDA

Půda, kterou můžeme obecněji označit jako přírodní zdroje, představuje dary přírody pro naše výrobní procesy. Můžeme mezi ně zahrnout půdu používanou k zemědělství nebo k výstavbě domů, továren apod.; zdroje energie, které pohánějí naše auta nebo vytápějí naše domy; a neenergetické zdroje, jako je měď, železo nebo písek. Další součástí přírodních zdrojů, kterou nesmím opomenout, je čistý vzduch a pitná voda.

Půda je základním výrobním faktorem. Její neobvyklou vlastností je, že její množství je fixní a na její ceně zcela nezávislé. Cenu za použití půdy či jiných vstupů, jejichž poptávka je fixní, nazýváme renta (neboli čistá ekonomická renta). V ekonomii se termín „renta“ používá pro všechny faktory, jejichž nabídka je fixní.

4.3.1 CHARAKTERISTIKA PŮDNÍHO FONDU A JEHO VYUŽITÍ

Celková plocha povrchu Země je 510 mil. km², z čehož 45 mil. km² je zemědělská půda. Z toho asi 15 mil. km² je intenzivně zemědělsky obhospodařováno. Zbývajících 30 mil. km² tvoří louky, pastviny a nepravidelně obhospodařované plochy půdy.

Intenzivním využíváním zemědělské půdy rozumíme změnu přirozené struktury půdy, jejích fyzikálních a chemických vlastností. Používáním nevhodných agrotechnických zásahů za účelem zvyšování výnosů plodin dochází ke ztrátě humusu a degradaci půdy. Pokud chceme udržet stabilitu a dlouhodobou produktivnost půdy, musíme vložit značné množství energie a minerálních látek.

V oblastech, kde je velký nárůst populace, bude půda získávána na úkor kácení tropických lesů. Dle předpokladů by v roce 2025 mělo žít na naší planetě téměř 8 miliard obyvatel. Jsou zaznamenány velké změny v oblastech tropických deštných lesů. Do roku 1950 byl jejich podíl velice značný a tvořil zhruba 30% povrchu pevniny. Ale v polovině 90. let tento podíl klesl na pouhých 6%, což je následkem již výše zmíněného kácení. Při ročním úbytku 160 – 200 tisíc km² těchto lesů by mohly za 30 – 40 let úplně vymizet z povrchu země.

4.3.2 PŮDA JAKO PRODUKČNÍ FAKTOR

Půda je jedním z výrobních faktorů. Vždy byla a bude základním a nenahraditelným zdrojem produkce potravin a přírodního bohatství každé země. Půda, i přes své specifické vlastnosti, podléhá působení tržních sil, tj. nabídky a poptávky a stává se předmětem směny na trhu zemědělských nemovitostí.

Zvláštnost půdy je dána především těmito faktory:

- Půda je vzácný a nerozmnožitelný statek, který nelze vyrobit ve výrobním procesu a proto je její množství fixní. Při vyšší ceně nelze nabídku půdy zvýšit či naopak, při nižší ceně nabídku snížit. Výnos z půdy označujeme termínem „renta“.
- Půda je nenahraditelná pro výrobu velkého množství potravin.
- Pokud půdu správně obhospodařujeme, tak se neopotřebovává; její úrodnost se obnovuje a zvyšuje. Dobu upotřebitelnosti půdy lze považovat za nekonečnou, a z tohoto důvodu se půda neodepisuje.
- Půda je živá hmota, ve které probíhají biologické, fyzikální a chemické procesy a je aktivním činitelem zemědělského výrobního procesu.
- Půda je považována za zdroj živin pro biologický růst rostlin a zvířat.
- Půda není přemístitelná.

4.3.3 FUNKCE PŮDY

Funkce půdy je dána zejména její úrodností, která může být buď přirozená, nebo kulturní (ekonomická).

Z hlediska zemědělství jsou důležité tyto funkce:

- produkční – jedná se především o výrobu potravin, ale i surovin pro zpracovatelský průmysl textilní, farmaceutický, kosmetický apod.
- ekologická – půda umožňuje využít obnovitelné a netradiční zdroje energie alternativní produkcí; jedná se např. o suroviny pro chemický průmysl (pohonné hmoty a mazadla)

- sociální

- ochrana vodních toků, tvorba krajiny a životního prostředí

V oblastech, kde nám nejde především o zajištění intenzivní zemědělské výroby, můžeme půdu využít alternativně (tzv. alternativní využití půdy). Jedná se např. o převod orné půdy do drnového fondu (trvalé louky a pastviny), pro chov lovné zvěře, ryb, vodní drůbeže apod.

V lokalitách, kde je hygienicky nadlimitní výskyt cizorodých látek v rostlinné produkci je vhodné půdu využít nezemědělskými způsoby, např. převodem do jiných kultur (zalesňování), pěstování speciálních dřevin apod. V horských a podhorských oblastech lze půdu využít pro sport, rekreaci a rozvoj agroturistiky.¹⁰

---

¹⁰ HOMOLKA, Jaroslav; PLETICHOVÁ, Dobroslava ; MACH, Jiří. **Zemědělská ekonomika**. Vydání první. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. ISBN 978-80-213-1830-4.

5. VÝVOJ ZEMĚDĚLSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Naše zemědělství prošlo ve 20. století třemi vývojovými etapami.

V roce 1918, po vzniku samostatného Československa, se zčásti změnila podnikatelská struktura oproti stavu před první světovou válkou. Proběhla částečná pozemková reforma – jejím výsledkem byl vznik větších zemědělských statků. Ale i přes tento posun, rozhodující část zemědělské půdy obhospodařovali prostí rolníci.¹¹

Dle Tomáše Krystlíka, česko-německého spisovatele a žurnalisty: „*Pozemková reforma po první světové válce jako jediná vybočovala z bezmezného českého kradení bez náhrady, protože za zabavenou půdu vyplácela majitelům, zdaleka ale ne všem, nejvýše 1/3 ceny - zato 98 % půdní rozlohy dostali lidé, u nichž byla příslušnost ke státotvornému národu potvrzena úřadem. Prezident republiky šel příkladem: nechal vyvlastnit zámek v Lánech a sídlo v Topolčiankách.*“¹²

Druhá světová válka velice nepříznivě zasáhla do úrovně našeho zemědělství. Důsledkem nepřátelského postoje většiny německého a maďarského obyvatelstva v tehdejších protektorátu Čechy a Morava a samostatném Slovenském štátu byly v roce 1945 vydány tzv. Benešovy dekrety, které se týkaly konfiskace majetku Němců, Maďarů, kolaborantů a zrádců. Dekrety se týkaly rozsáhlých ploch zemědělské půdy v českém pohraničí (bývalých Sudetech) po odsunutém německém obyvatelstvu. Byla na nich uplatňována státní správa.

Velice významně zasáhly do vlastnických vztahů k zemědělské a lesnické půdě dvě pozemkové reformy, které byly přijaty v roce 1947 a 1948. Tyto reformy omezily soukromé vlastnictví zemědělské půdy.

Další důležité změny ve způsobu hospodaření nastaly v procesu násilné kolektivizace českého zemědělství. Šlo o vytváření Jednotných zemědělských družstev.

---

¹¹ HOMOLKA, Jaroslav; PLETICHOVÁ, Dobroslava ; MACH, Jiří. *Zemědělská ekonomika*. Vydání první. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. ISBN 978-80-213-1830-4.

¹² KRYSTLÍK, Tomáš. Je nejvyšší čas změnit české národní heslo na prezidentské standartě. *CS Magazín* [online]. 2009, 5/2009, [cit. 2010-07-14]. Dostupný z WWW: <<http://cs-magazin.com/2009-05/view.php?article=articles/cs090538.htm>>.

Do těchto družstev byli rolníci násilně nuceni vstupovat, a těm, kteří do družstev nechtěli vstoupit, hrozilo vězení. Celý proces kolektivizace probíhal v letech 1949 – 1958, kdy byl dokončen. Od tohoto roku téměř veškerou zemědělskou půdu obhospodařovaly státní statky a zemědělská družstva. V průběhu padesátých a šedesátých let se zvyšoval počet státních statků. Na počátku 70. let se podíl státních statků ustálil na jednu třetinu, a podíl zemědělských družstev na dvě třetiny na obhospodařované půdě. V té době soukromý sektor neexistoval. V 70. letech také docházelo ke slučování zemědělských družstev ve větší celky. Pro porovnání – průměrná velikost u zemědělských družstev v 80. letech se pohybovala okolo 2 500 ha a u státních statků okolo 6 000 ha zemědělské půdy.

Po roce 1989 se výrazně projeví velké politické i ekonomické změny. Nejdříve bylo zapotřebí napravit vzniklé majetkové křivdy za období od roku 1948 do roku 1989. Tato náprava majetkových křivd neboli restituce byla provedena zákonem č.229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (označovaný jako „Zákon o půdě“) ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon zajišťoval, aby zemědělská a lesní půda a další nemovitý a movitý majetek byl vydáván oprávněným osobám, kterým byl protiprávně a z politických důvodů zabaven. Bylo vydáno celkem 1,62 mil ha zemědělské půdy a 1,2 mil ha lesní půdy.

Společně s restitucemi probíhala i transformace zemědělských družstev dle zákona č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona byl majetek družstev rozdělen na transformační podíly oprávněným osobám, především podle majetku vloženého do družstev, výměry obdělané půdy a pracovní účasti členů družstev. Výsledkem byla transformovaná družstva podle nového Obchodního zákoníku.

Další nedílnou součástí procesu transformace zemědělství do tržních podmínek byl proces privatizace státního majetku. V tomto případě se jednalo o státní majetek, který zůstal státu po vyřízení restitučních nároků. Rozsah tohoto majetku v zemědělství nebyl příliš značný. O mnoho větší rozsah státního majetku k privatizaci byl k dispozici v obchodní a zpracovatelské sféře. Jednalo se o existující státní podniky. Majetek byl

privatizován různými formami, např. kuponovou privatizací, prodejem určitému zájemci či předáním obcím apod.

Všechny tři výše uvedené procesy vedly během 90. let k výrazné změně podnikatelské struktury v zemědělství. Došlo k obnovení kategorie individuálně hospodařících osob, která má statut „soukromě hospodařící rolník (SHR)“. V mnoha případech se také znovu obnovila rodinná hospodářství po restituci půdy nebo zemědělského majetku. Nejčastěji používanou formou hospodaření po privatizaci státního majetku se staly společnosti s ručením omezeným. Po transformaci bývalých jednotných zemědělských družstev vznikla družstva s rozmanitými názvy jako např. „Družstvo vlastníků, Zemědělské obchodní družstvo, Agrodružstvo apod.“ V druhé polovině 90. let nastala tzv. druhá transformace družstev – to znamenalo, že již transformovaná družstva se přeměnila na akciové společnosti. Tento proces znamenal zvýšení podílu obchodních společností na úkor družstevního sektoru. Stav, který se vytvořil koncem 90. let minulého století, se udržuje takřka dodnes.

Zemědělství se přizpůsobilo na podmínky tržní ekonomiky díky změně vlastnických vztahů a podnikatelskou strukturou. V 90. letech se podíl zemědělství na hrubém domácím produktu snížil, snížil se také rozsah hrubé zemědělské produkce a změnila se její struktura. Markantně se snížil počet pracovníků v zemědělství a používání minerálních hnojiv a dalších chemických prostředků.

Naše zemědělství se v 90. letech minulého století i na počátku současného století nacházelo ve složité finanční situaci. V letech 1991 – 2003 byly pouze tři roky ziskové, a to rok 1995, 2000 a 2001. Ve zbývajících letech naše zemědělství vykazovalo ztrátu na různé úrovni. To ale neznamenalo, že by se zemědělství dále nerozvíjelo. Některé zemědělské podniky nebyly ztrátové. Nejlépe na tom byly podniky fyzických osob, naopak nejhůře na tom byla zemědělská družstva.

Český stát začal postupně vytvářet systém podpor pro rozvoj zemědělství. V roce 1994 byl založen Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF). Tímto fondem stát finančně podporoval jak provoz zemědělských podniků, tak především příliv nových investic do zemědělství. Mezi činnosti tohoto fondu mimo jiné patřilo

také vyhlášení programů jako např. „Provoz“, „Investice“, „Zemědělec“, „Zpracovatel“ apod. Podpora zemědělců spočívala v tom, že fond za ně hradil při poskytnutí bankovních úvěrů podstatnou část úroků a ve zdůvodněných případech převzal i záruku za poskytnutý úvěr. Díky tomu si pak zemědělské podniky mohly pořizovat nové stroje, provádět modernizaci v živočišné výrobě apod.

Také se postupně rozvíjel systém dotací pro zemědělství, který měl napomáhat jeho rozvoji a řešit i hospodaření v horších přírodních podmínkách. Struktura tohoto systému se postupně začala přibližovat systému dotací v Evropské unii.¹³

---

¹³ HOMOLKA, Jaroslav; PLETICHOVÁ, Dobroslava ; MACH, Jiří. *Zemědělská ekonomika*. Vydání první. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. ISBN 978-80-213-1830-4.

6. VÝVOJ KAPITÁLOVÉ VYBAVENOSTI ZEMĚDĚLSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Kapitálová vybavenost nám udává informaci, jak je na tom vybraný subjekt (odvětví) z hlediska kapitálu. Analýza kapitálové vybavenosti je uvedena v další kapitole této práce, kde byl podrobně analyzován vybraný podnik z hlediska kapitálu.

7. KAPITÁLOVÁ VYBAVENOST VE VYBRANÉM PODNIKU

Pro praktickou část této bakalářské práce, tedy průzkum ve vybraném podniku, jsem si zvolila zemědělský podnik ZAS Zbizuby, a. s., a to z toho důvodu, neboť jsem zde vykonávala odbornou praxi a také proto, že se nachází v místě mého bydliště. Dalším důvodem bylo to, že mi tento podnik poskytl veškeré potřebné informace k vypracování této praktické části a byl mi ochoten zodpovědět všechny mé dotazy týkající se kapitálové vybavenosti.

7.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA PODNIKU

Tento podnik se zaměřuje především na zemědělství, včetně prodeje nezpracovaných zemědělských výrobků, na opravy silničních vozidel, a dále na diagnostickou, zkušební a poradenskou činnost v ochraně rostlin a jejich ošetřování apod. Je ale zaměřen především na zemědělskou výrobní činnost.

Tato společnost je organizována na několik úseků, a to úsek rostlinné výroby, úsek živočišné výroby a úsek správy a služeb. Každý úsek má svého vedoucího pracovníka, který se stará o jeho bezchybný provoz. Ke správnému fungování každého úseku jsou samozřejmě zapotřebí také zaměstnanci podniku, kteří svědomitě plní úkoly svěřené jejich přímým nadřízeným. Podrobnější organizační schéma podniku bude uvedeno v další podkapitole této práce.

7.1.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O PODNIKU DLE OBCHODNÍHO REJSTŘÍKU

Obchodní firma: ZAS Zbizuby, a. s.
Sídlo: Zbizuby čp.16, pošta PSČ 285 04 Uhlířské Janovice
Identifikační číslo: 257 43 988
Právní forma: Akciová společnost

Předmět podnikání:

- silniční motorová doprava - nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti do 3,5 tuny včetně, - nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti nad 3,5 tuny
- diagnostická, zkušební a poradenská činnost v ochraně rostlin a ošetřování rostlin, rostlinných produktů, objektů a půdy proti škodlivým organismům přípravky na ochranu rostlin nebo biocidními přípravky
- činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence
- opravy ostatních dopravních prostředků a pracovních strojů
- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona

Statutární orgán - představenstvo:

Předseda představenstva: Pavel Dudek, r.č. 480208/090
Uhlířské Janovice, 9. května 719, PSČ 285 04

Místopředseda představenstva: Josef Vizner, r.č. 530105/066
Sázava, Podveky 81, PSČ 285 06

Člen představenstva: Václav Bohaboj, r.č. 540516/1850
Zbizuby, Vlková 12
pošta 28504 Uhlířské Janovice

Člen představenstva: Josef Hampl, r.č. 540731/1151
Uhlířské Janovice, Jungmannova 774, PSČ 285 04

Člen představenstva: Ing. Alena Sýkorová, r.č. 576010/1325
Uhlířské Janovice, Opatovice II 14, PSČ 285 04

Člen představenstva: Jiří Tvrdík, r.č. 510422/066
Zbizuby 15, pošta 28504 Uhlířské Janovice

Člen představenstva: Vlastimil Vokoun, r.č. 460516/033
Zbizuby 57, pošta 28504 Uhlířské Janovice

Jménem společnosti jedná představenstvo. Za představenstvo jednají navenek jménem společnosti dva členové představenstva, nebo písemně pověřený člen představenstva, nebo prokurista v rozsahu daném obchodním zákoníkem, pokud je prokura udělena. Za společnost podepisují společně dva členové představenstva nebo písemně pověřený člen představenstva, nebo prokurista, a to tak, že k vytištěné nebo napsané firmě společnosti připojí svůj vlastnoruční podpis.

Dozorčí rada:

Předseda dozorčí rady: Ivo Vlasák, r.č. 640920/0369
Podveky, Zalíbená 2
pošta 28506 Sázava

Místopředseda dozorčí rady: Jiří Filip, r.č. 540811/0741
Kácov, K Farářství 284, PSČ 285 09

Člen: Jaroslav Blecha, r.č. 570527/1814
Zbizuby 54, pošta 285 04 Uhlířské Janovice

Akcie:

2 141 ks akcie na jméno ve jmenovité hodnotě 1 000,- Kč

3 999 ks akcie na jméno ve jmenovité hodnotě 10 000,- Kč

Základní kapitál: 42 131 000,- Kč

Splaceno: 100 %¹⁴

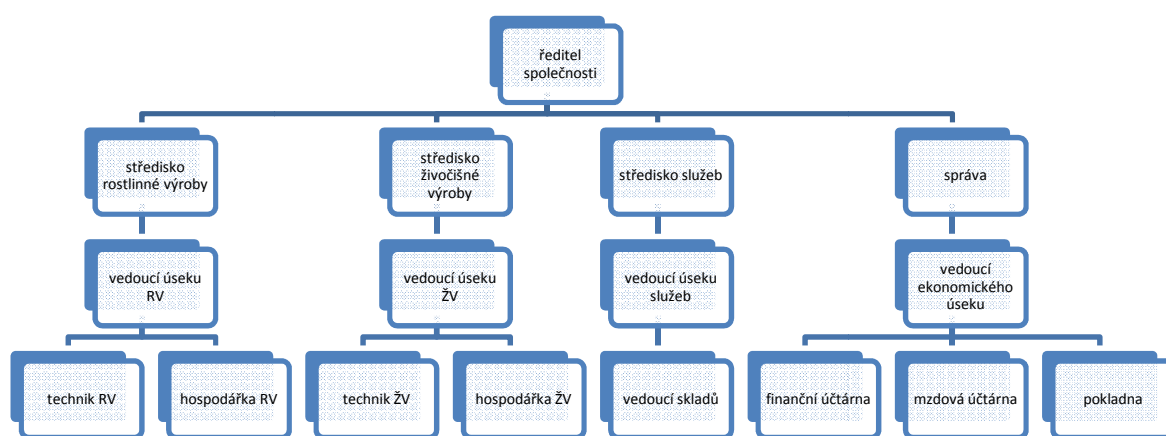
¹⁴ ***MSp ČR - Detail vybraného subjektu*** [online]. 1999 [cit. 2011-02-05]. Úplný výpis z obchodního rejstříku. Dostupné z WWW:
<<http://www.justice.cz/xqw/xervlet/insl/report?sysinf.vypis.CEK=354033&sysinf.vypis.rozsah=uplny&sysinf.@typ=transformace&sysinf.@strana=report&sysinf.vypis.typ=XHTML&sysinf.vypis.klic=20cabfc835138a71429df46641f4276a&sysinf.spis.@oddil=B&sysinf.spis.@vlozka=5830&sysinf.spis.@soud=M%ECstsk%FDm%20soudem%20v%20Praze&sysinf.platnost=04.02.2011>>.

7.2 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PODNIKU

Podnik ZAS Zbizuby, a. s. je, jak již bylo řečeno, rozdělen na 4 úseky – rostlinná výroba, živočišná výroba, správa a služby.

Schéma organizační struktury podniku:

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

Ředitel společnosti

Jiří Tvrdík

Středisko rostlinné výroby

Vedoucí úseku RV:

Ing. Václav Král

Technik RV:

Ivo Vlasák

Hospodářka RV:

Ludmila Čarková

Středisko živočišné výroby

Vedoucí úseku ŽV:

Ing. Jiří Čarek

Technik ŽV:

J. Verner, V. Žoha

Hospodářka ŽV:

Marie Jenišťová

Středisko služeb

Vedoucí úseku služeb:	Pavel Dudek
Vedoucí skladů:	Jana Buchtová

Správa

Vedoucí ekonomického úseku:	Ing. Alena Sýkorová
Finanční účtárna:	Marie Čuchalová
Mzdová účtárna:	Lenka Menčíková
Pokladna:	Hana Hromasová

7.3 MAJETKOVÁ STRUKTURA PODNIKU

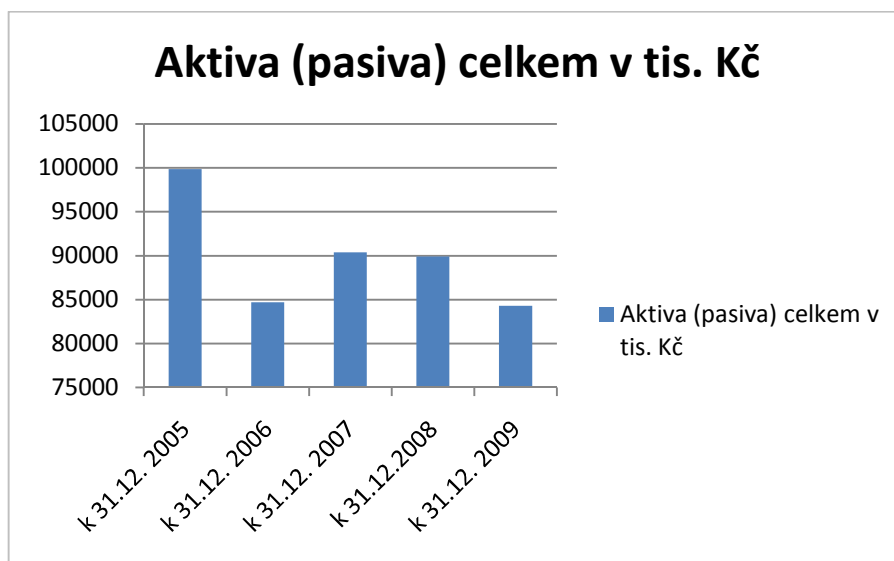
Aby mohl podnik zabezpečit svou činnost, potřebuje především finanční zdroje, ať už vlastní nebo cizí. Tyto zdroje použije k zajištění potřebných výrobních prostředků. Dále také potřebuje pracovní sílu, hmotný a nehmotný dlouhodobý majetek a materiál, z kterého bude vyrábět. Konkrétní složení prostředků se nazývá majetek (neboli majetek podniku, firmy). Peněžní vyjádření těchto prostředků je označováno jako aktiva. Jinými slovy majetek vyjadřuje to, co podnik vlastní, a finanční zdroje (kapitál) označují „komu co patří“.

Ucelený přehled o majetku a jeho finančním krytí můžeme najít v tzv. rozvaze. Na levé straně rozvahy (debetní strana) je uvedeno konkrétní složení majetku podniku, tj. všechna aktiva, a na straně druhé (kreditní strana) jsou zachyceny všechny kapitálové zdroje, tzv. pasiva. Základním znakem rozvahy je, že aktiva se rovnají pasivům. V předpisech je stanoveno, kdy a k jakému datu podnik musí rozvahu sestavit.¹⁵

---

¹⁵ ROSOCHATECKÁ, Eva, et al. *Ekonomika podniků*. vydání sedmé. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 194 s. ISBN 80-213-1482-6.

Graf č. 1 Aktiva (pasiva) celkem v tis. Kč

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

V grafu č. 1, který zachycuje aktiva celkem v tis. Kč, je patrné, že v roce 2005 byl objem aktiv 99 865 tis. Kč, a v příštím roce, tedy 2006, tento objem prudce klesl, a to na 84 692 tis. Kč, což je tedy snížení o 15 173 tis. Kč, což je nejvyšší rozdíl v celém sledovaném období. V dalších letech pak mírně stoupal a poté také mírně klesal.

Možným vysvětlením pro tento stav by mohla být tabulka č. 2, která zachycuje nákup dopravních prostředků a zařízení, tedy dlouhodobého majetku. V roce 2005 byly investice za celé sledované období nejvyšší, tedy 6282 tis. Kč, poté investice poklesly a mírně se navyšovaly. Přesná čísla týkající se grafu č. 1 můžeme najít v tabulce č. 1.

Tabulka č.1 Přehled o aktivech, DHM a oběžných aktivech v letech 2005 - 2009

	k 31.12. 2005	k 31.12. 2006	k 31.12. 2007	k 31.12. 2008	k 31.12. 2009
	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč
Aktiva celkem (netto)	99865	84692	90401	89923	84293
Dlouhodobý hmotný majetek	57920	48146	50285	49523	45447
Oběžná aktiva	41349	36100	39568	39884	37948

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

Tabulka č.2 Nákup strojů a dopravních prostředků v letech 2005 - 2009

	k 31.12. 2005	k 31.12. 2006	k 31.12. 2007	k 31.12. 2008	k 31.12. 2009
	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč
nákup strojů a dopr. prostředků	6282	1770	6048	3012	405

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

7.3.1 DLOUHODOBÝ MAJETEK

Tento majetek podniku slouží dlouhou dobu, obvykle déle než 1 rok, a tvoří podstatu jeho majetkové struktury. Jinými slovy ho lze označit také jako investiční, stálý nebo fixní majetek apod.

Můžeme ho rozčlenit do 3 základních skupin, a to:

- 1) dlouhodobý hmotný majetek
- 2) dlouhodobý nehmotný majetek
- 3) dlouhodobý finanční majetek

Ad 1) Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý majetek, jak již bylo řečeno, slouží dlouhou dobu, která je delší než 1 rok. Tento majetek se postupně opotřebovává a jeho hodnota je ve formě odpisů přenášena do nákladů. Můžeme sem zařadit:

- budovy, haly a stavby
- stroje, přístroje a technické zařízení
- dopravní prostředky
- inventář
- trvalé porosty s dobou plodnosti nad 3 roky
- zvířata základního stáda a tažná zvířata

V případě, že se majetek používá taktéž dlouhou dobu, ale s tím rozdílem, aniž by se znehodnotil, pak se jedná o pozemky, umělecká díla a zlato.

V praxi se nejčastěji používá členění na movitý a nemovitý majetek. Movitý majetek lze přemísťovat (jedná se o stroje, výrobní zařízení, dopravní prostředky apod.). Nemovitý majetek přemísťovat nelze, je pevným základem spjat se zemí (jedná se o pozemky a budovy).

Ad 2) Dlouhodobý nehmotný majetek

Je tvořen různými oprávněními jako např.:

- Patenty
- Licence
- Autorská a vydavatelská práva
- Software
- Obchodní značka
- Know how, goodwill

Jejich vstupní cena je vyšší než 60 000 Kč a doba použitelnosti je delší než 1 rok. Tento majetek se také odepisuje.

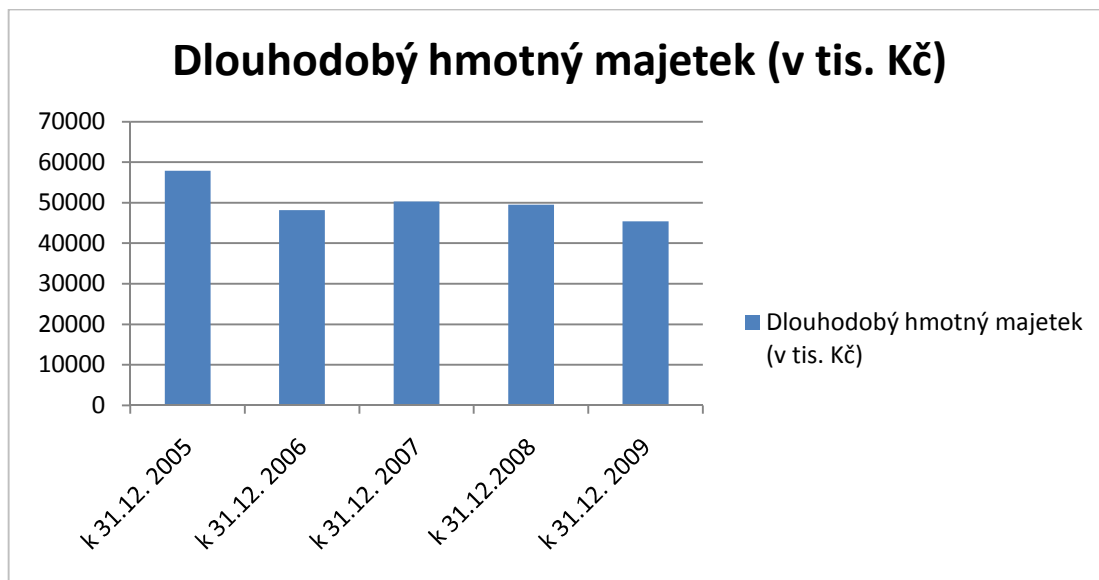
Ad 3) Dlouhodobý finanční majetek

Tento majetek je tvořen finančními účastmi (podíly) podniku v jiných podnicích. Dále sem můžeme zahrnout cenné papíry (akcie, obligace), které byly nakoupeny jako dlouhodobé investice a dlouhodobé půjčky peněžních prostředků jiným subjektům.¹⁶

---

¹⁶ ROŠCHATECKÁ, Eva, et al. **Ekonomika podniků**. vydání sedmé. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 194 s. ISBN 80-213-1482-6.

Graf č. 2 Dlouhodobý hmotný majetek (v tis. Kč)

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

Byl sestaven jednoduchý graf č. 2, který se zaměřuje na dlouhodobý hmotný majetek, neboť s jiným dlouhodobým majetkem podnik ve vybraných letech nedisponoval. Z grafu je zřejmé, že v průběhu 5 let toto množství poměrně kolísalo. Od počátku sledování, tedy od roku 2005, objem dlouhodobého majetku klesal a mírně se zvyšoval, ale nikdy už se nevrátil zpět na nejvyšší hranici, kterou pro nás je právě počáteční sledovaný rok 2005. V roce 2005 podnik disponoval 57920 tis. Kč dlouhodobého hmotného majetku, kdežto v roce 2009 toto množství kleslo až na 45447 tis. Kč.

7.3.2 OBĚŽNÝ MAJETEK

Oběžný majetek lze nazvat také oběžným aktivem. Je to takový majetek, u kterého se předpokládá jeho přeměna na peněžní formu během jednoho roku. V podniku ho můžeme najít v různých formách, a to v hmotné a peněžní. Do hmotné formy řadíme zásoby materiálu, hotové výrobky, meziprodukty, mladá zvířata, zvířata ve výkrmu, ryby, kožešinová zvířata, včelstva apod. V peněžní formě se jedná o peníze na

bankovních účtech, o peníze v pokladně, ceniny, pohledávky a krátkodobé finanční investice apod.

Co se týče likvidnosti (stálých a oběžných aktiv), tak nejlídnějším majetkem jsou peníze a nejméně likvidní je investiční majetek (budovy, stroje apod.). Obecně platí, že vyšší podíl likvidních prostředků (peněz, pohledávek) sice zajišťuje vyšší stupeň platební schopnosti, ale současně snižuje výnosnost aktiv. Výnosnost aktiv zvyšují především méně likvidní aktiva (nové stroje, technologie), a z tohoto důvodu je nutné sledovat optimální likviditu a strukturu majetku.¹⁷

Graf č. 3 Oběžná aktiva (v tis. Kč)

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

Co se týče oběžných aktiv, tedy souhrnu zásob, krátkodobých a dlouhodobých pohledávek, krátkodobého finančního majetku a časového rozlišení, tak tento stav také velice kolísá. Je to zřejmé z grafu č. 3, který tento pohyb zachycuje. Na počátku sledovaného období je opět hranice nejvyšší a poté už se snižuje a kolísá. Konkrétní čísla pro jednotlivé roky můžeme opět najít v tabulce č. 1.

¹⁷ SVATOŠ, Miroslav, et al. *Ekonomika agrárního sektoru*. vydání první. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2009. 168 s. ISBN 978-80-213-1846-5.

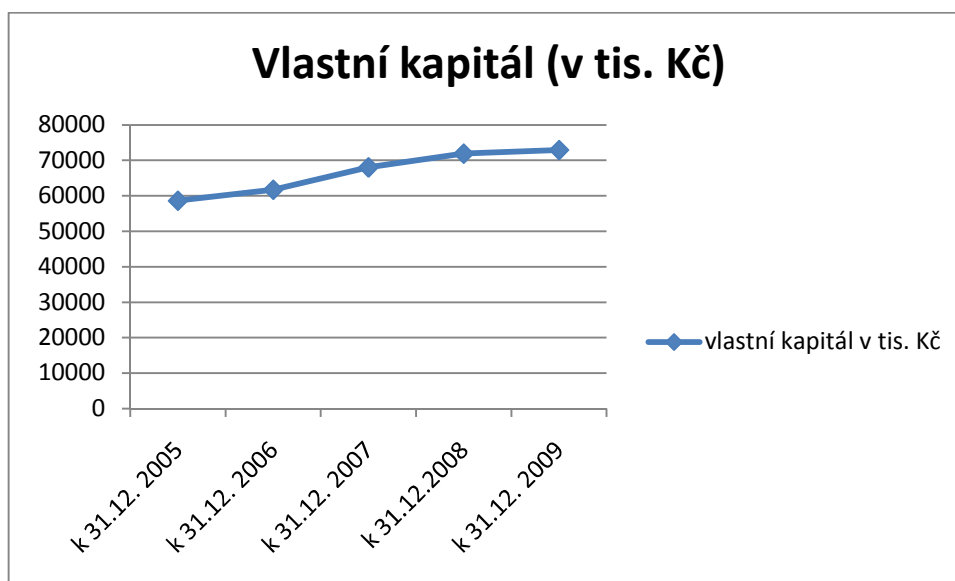
7.4 KAPITÁLOVÁ STRUKTURA PODNIKU

Kapitálová struktura podniku je dána strukturou pasiv. Pasiva jsou zdroje, ze kterých byl majetek podniku pořízen. Jejich soupis můžeme najít v rozvaze podniku. Dle rozvahy můžeme pasiva členit na vlastní kapitál a cizí zdroje. Vlastní kapitál představuje majetek, který podnikatel vložil do podnikání. Cizími zdroji rozumíme kapitál věřitelů (např. bank), ale i jiných investorů vložený do podniku. Kapitálová struktura je zachycena v rozvaze na pravé straně.

7.4.1 VLASTNÍ KAPITÁL PODNIKU

Vlastní kapitál podniku je tvořen vlastními zdroji financování obchodního majetku podnikatele. Tento kapitál může být vytvořen při založení podniku a i v průběhu podnikatelské činnosti. Patří majitelům a je hlavním nositelem podnikatelského rizika. Podíl vlastního kapitálu na celkovém kapitálu je ukazatelem finanční stability a nezávislosti podniku. Tato veličina se mění podle výsledků hospodářské činnosti v příslušném období. Vlastní kapitál obchodní společnosti a družstva je rozdělen do několika položek, a to základní kapitál, kapitálové fondy, fondy ze zisku (zákonný rezervní fond, nedělitelný fond) a nerozdělený zisk.

Graf č. 4 Vlastní kapitál (v tis. Kč)

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

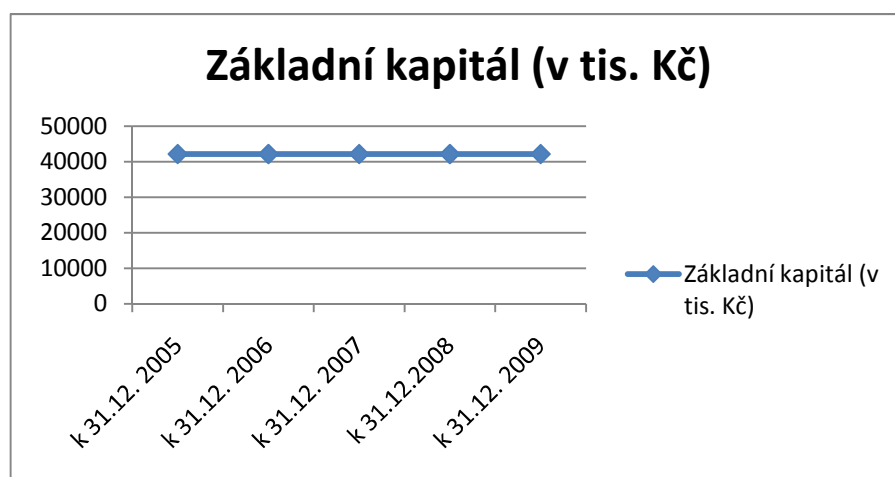

Vlastní kapitál podniku se spočítá jako součet několika položek, a to základního kapitálu, kapitálových fondů, rezervních fondů, nedělitelných fondů a ostatních fondů ze zisku, dále výsledku hospodaření minulých let a výsledku hospodaření běžného účetního období. Z grafu č. 4 je zřejmé, že hodnota vlastního kapitálu neustále stoupala.

7.4.1.1 Základní kapitál

Je tvořen peněžními a nepeněžními vklady společníků do podniku. Jeho výše se u akciové společnosti, jako je v případě zvoleného podniku, zapisuje do obchodního rejstříku. V této společnosti základní kapitál vzniká vydáním akcií o určité jmenovité hodnotě.

Graf č. 5 Základní kapitál (v tis. Kč)

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

Z dalšího grafu č. 5, na kterém je znázorněn objem základního kapitálu v letech 2005 – 2009, jasně vidíme, že tato hodnota je konstantní, že má stále stejnou hodnotu. Z toho vyplývá to, že pokud podnik zvyšoval vlastní kapitál, tak to určitě nebylo na základě zvyšování základního kapitálu, ale například ze zvyšování fondů apod. (viz. graf č. 6).

7.4.1.2 Kapitálové fondy

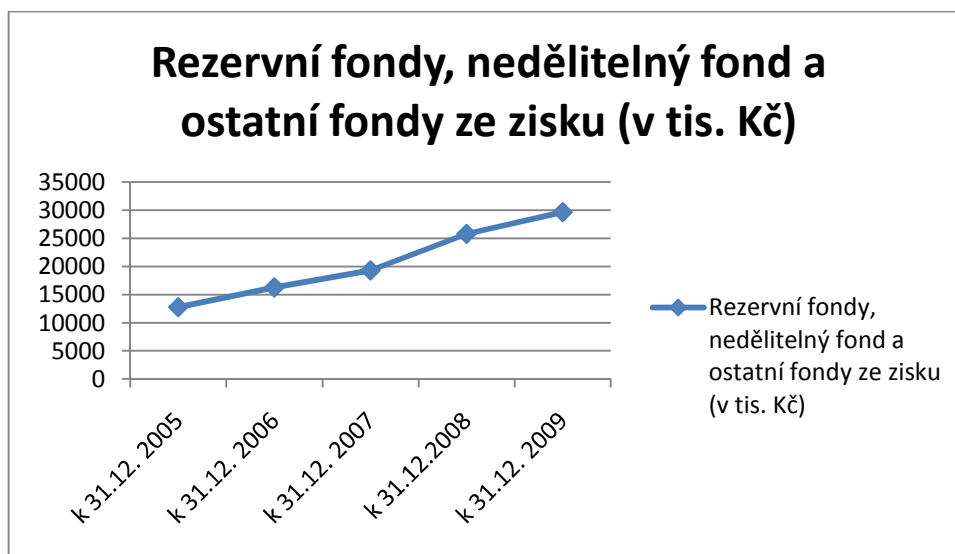
Tyto fondy mají význam především u akciových společností, kde jejich podstatnou část tvoří emisní ážio, tj. kladný rozdíl mezi skutečně dosaženou prodejní cenou akcií a jejich cenou nominální při emisí akcií.

Vybraný podnik si netvoří žádné kapitálové fondy v průběhu let 2005 – 2009.

7.4.1.3 Fondy ze zisku

Tyto fondy se vytvářejí přímo ze zákona (u akciové společnosti je to zákonný rezervní fond), nebo je jejich tvorba předepsaná ve stanovách podniku. Slouží především ke krytí ztrát, nebo jako pojistka proti různým rizikům v podnikání a napomáhají překonat nepříznivý průběh hospodaření podniku.

Graf č. 6 Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku (v tis. Kč)

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

Na grafu č. 6 je zachycen vývoj změn rezervního a dalších fondů (viz. název grafu). Z grafu je zřejmé, že příděly do fondů se každý rok zvyšovaly, a tím se také samozřejmě navyšoval celý fond. Právní forma podnikání u vybraného podniku je akciová společnost, což znamená, že musí povinně tvořit rezervní fond. Tyto fondy pak mohou sloužit ke krytí ztrát a v nepříznivých obdobích podnikání. Z grafu vyplývá, že hospodářský výsledek byl pokaždé zisk, neboť jinak by se fondy nerozrůstaly.

7.4.1.4 Nerozdělený zisk

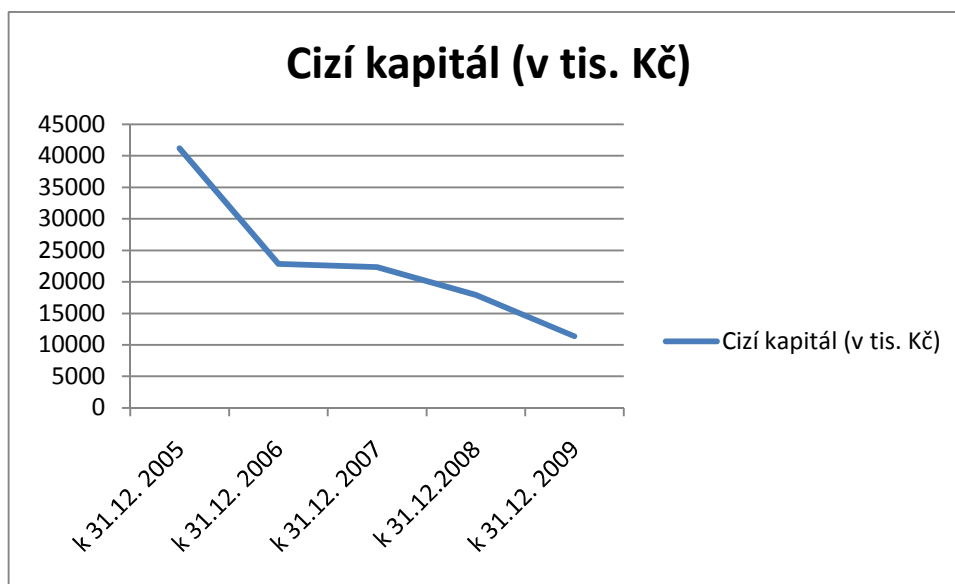
Jedná se o část zisku po odvodu daní, která slouží k dalšímu podnikání, představuje zisk z minulých let. Nicméně tento zisk nemá podobu peněz v hotovosti ani peněz na bankovním účtu, které by mohly být použity k platbám. Z tohoto důvodu například vysoké částky nerozděleného zisku nemusí být zárukou dostatečné výše volných prostředků k úhradě závazků.¹⁸

Podnik nemá žádný nerozdělený zisk v průběhu let 2005 – 2009.

7.4.2 CIZÍ KAPITÁL PODNIKU

Tato část kapitálu představuje významnou součást finanční základny podniku, bez které se obejde jen málokterý podnik. Jsou to dluhy podniku, které se musí v určité době splatit. Cizí kapitál lze rozčlenit na krátkodobý cizí kapitál (je poskytován na dobu do jednoho roku) a dlouhodobý cizí kapitál (je poskytován na dobu delší než jeden rok).

Graf č. 7 Cizí kapitál (v tis. Kč)

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

¹⁸ ROSOCHATECKÁ, Eva, et al. *Ekonomika podniků*. vydání sedmé. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 194 s. ISBN 80-213-1482-6.

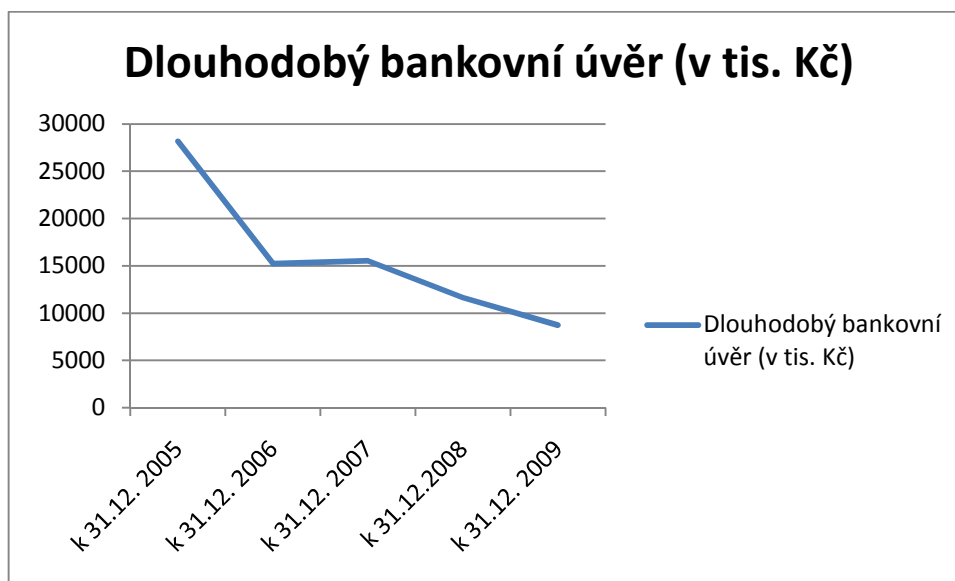
7.4.2.1 Krátkodobý cizí kapitál (dluhy)

Zahrnuje především závazky podniku vůči dodavatelům, zaměstnancům, státnímu rozpočtu a jiným institucím, např. sociálnímu zabezpečení a zdravotním pojišťovnám, ke společníkům apod. Můžeme sem také zařadit krátkodobé bankovní úvěry.

7.4.2.2 Dlouhodobý cizí kapitál

Tento kapitál je tvořen dlouhodobými bankovními úvěry, dlouhodobými závazky a rezervami. Rezervy jako zdroj financování jsou určeny na krytí nepředvídatelných výdajů. Mohou představovat zadrženu část dosud nevykázaného zisku, neboť zákonné rezervy jsou vytvářené na vrub nákladů.

Graf č. 8 Dlouhodobý bankovní úvěr (v tis. Kč)

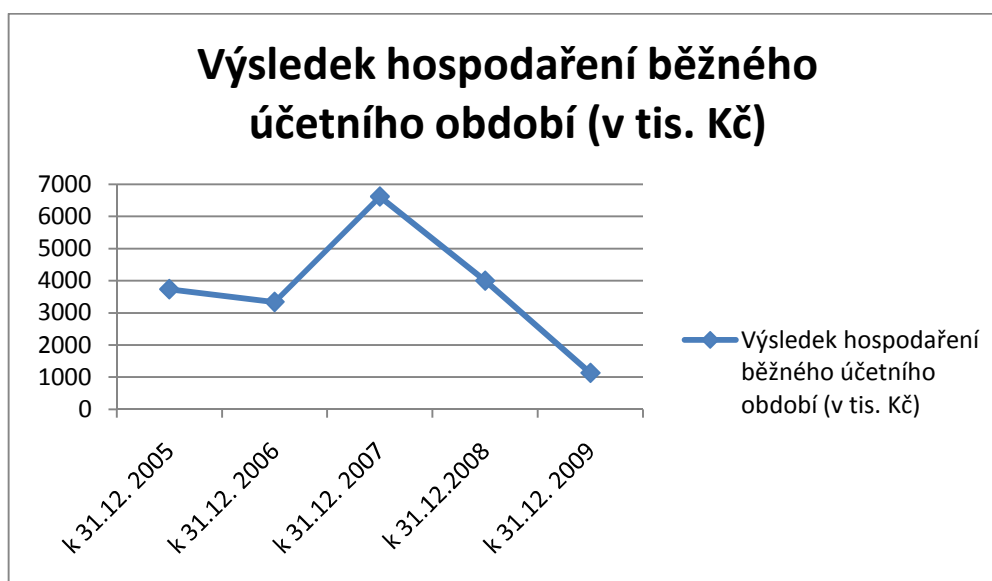
Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

Cizí kapitál však není poskytován zadarmo. Nákladem za použití tohoto kapitálu je pro nás úrok a výdaje spojené s jeho získáním (bankovní poplatky apod.). Avšak úroky z cizího kapitálu snižují daňové zatížení podniku, neboť úrok je součástí nákladů. Použití tohoto kapitálu je pro podnik obvykle levnější než kapitál vlastní, a to z toho důvodu, že cizí kapitál zvyšuje výnosnost vlastního kapitálu, pokud je výnosnost aktiv vyšší než úroková míra.¹⁹

7.5 ROZBOR HOSPODAŘENÍ PODNIKU V LETECH 2005 – 2009

Pro rozbor hospodaření podniku bylo využito výsledku hospodaření běžného účetního období a tržeb za vlatní výrobky a služby. Podkladovými údaji pro tento rozbor byl výkaz zisků a ztrát a rozvaha podniku. Údaje byly sledovány od roku 2005 do roku 2009.

Graf č. 9 Výsledek hospodaření běžného účetního období (v tis. Kč)

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

¹⁹ ROSOCHATECKÁ, Eva, et al. *Ekonomika podniků*. vydání sedmé. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 194 s. ISBN 80-213-1482-6.

Z grafu č. 9, který zachycuje výsledek hospodaření běžného účetního období, je vidět, že vždy se podnik pohyboval v kladných hodnotách, tzn. nebyl ve ztrátě. Hodnota sice velice kolísala, ale nikdy nedosáhla záporné hodnoty. V roce 2007 byl tento výsledek extrémně vysoký oproti ostatním rokům. V již zmiňovaném roce, tedy 2007, sice dosáhl nejvyšší hodnoty, ale pak začal prudce klesat. Důvod pro tento výkyv si lze vysvětlit následovně: v roce 2007 byly totiž na úseku rostlinné výroby dosaženy vysoké výnosy u obilovin, a současně se i značně zvýšily tržní ceny za obiloviny, především za pšenici, kde byla dosažena průměrná realizační cena 5 466 Kč/t. V živočišné výrobě stoupla užitkovost u dojnic a zvýšily se tržby za mléko.

Pro zdůvodnění stavu ostatních let mohou posloužit následující vysvětlení:

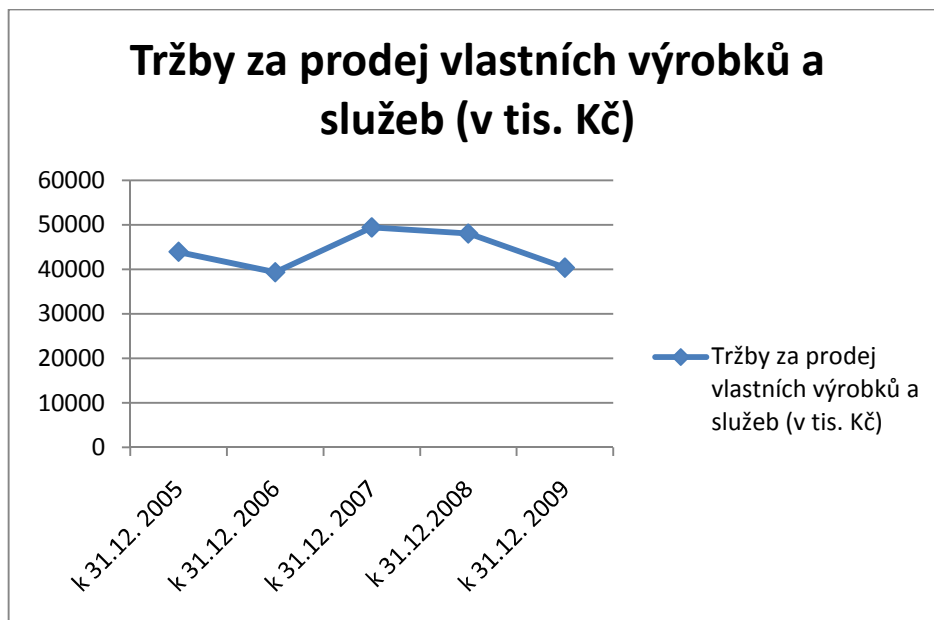
V roce 2006 byly na úseku rostlinné výroby dosaženy nízké výnosy u obilovin v důsledku dlouhé zimy a následného zaorání téměř jedné třetiny osetých ozimů. Po sklizni nastal mírný nárůst tržních cen za obiloviny. V živočišné výrobě nastal mírný pokles tržní ceny za mléko a za prasata.

V roce 2008 v porovnání s rokem 2007 bylo dosaženo nadprůměrných výnosů u obilovin. V první polovině roku bylo dosahováno vysokých realizačních cen za obiloviny a následně v druhé polovině roku nastal prudký pokles tržních cen u obilovin. V lednu tržní cena za pšenici činila 5 800 Kč/t. V prosinci tato cena byla pouze 2 800 Kč/t. Podobná situace se projevila na úseku živočišné výroby při výrobě a zpeněžování mléka. Došlo k poklesu užitkovosti dojnic a též k poklesu realizační ceny za mléko. V lednu průměrná realizační cena za mléko činila 10,25 Kč/l, kdežto v prosinci byla tato cena pouhých 6,57 Kč/l. Živočišná výroba zaznamenala i pokles cen v tržbách za prasata.

V roce 2009 byly na úseku rostlinné výroby dosaženy nižší výnosy u obilovin v porovnání s rokem 2008. Po celý rok se projevovaly nízké tržní ceny za obiloviny. V živočišné výrobě nastal pokles tržní ceny za mléko (roční průměrná cena činila 6,02 Kč/l). Dále také přetrvával trvalý trend nízkých tržních cen za vykrmená prasata.

Tato tvrzení může také potvrzovat graf č. 10, ve kterém jsou zobrazeny tržby za prodej vlastních výrobků a služeb.

Graf č. 10 Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb (v tis. Kč)

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

Tabulka č. 3 Přehled vybraných položek v období 2005 – 2009

	k 31.12. 2005	k 31.12. 2006	k 31.12. 2007	k 31.12. 2008	k 31.12. 2009
	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	43911	39323	49385	48029	40345
Aktiva celkem (netto)	99865	84692	90401	89923	84293
Pasiva celkem	99865	84692	90401	89923	84293
Vlastní kapitál	58621	61729	68042	71894	72900
Základní kapitál	42131	42131	42131	42131	42131
Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	12756	16260	19297	25763	29635
Výsledek hospodaření běžného účetního období	3734	3338	6614	4000	1134
Dlouhodobý hmotný majetek (v tis. Kč)	57920	48146	50285	49523	45447
Oběžná aktiva (v tis. Kč)	41349	36100	39568	39884	37948
Cizí kapitál (v tis. Kč)	41177	22858	22322	17935	11393
Dlouhodobý bankovní úvěr (v tis. Kč)	28174	15245	15535	11630	8736

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

7.6 ROZBOR MAJETKU A KAPITÁLU PODNIKU

V následující části této práce jsem se zaměřila na ukazatele, které se týkají majetku a kapitálu. Vlastní propočty jsou uvedené v níže uvedené tabulce č. 4.

Tabulka č. 4 Přehled vybraných ukazatelů týkajících se majetku a kapitálu

	2005	2006	2007	2008	2009
zadluženost majetku	0,412327	0,269896	0,246922	0,199448	0,13516
zadluženost vlastního kapitálu	0,702427	0,370296	0,328062	0,249464	0,156283
míra finanční samostatnosti	1,423635	2,700542	3,048204	4,008587	6,398666

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní propočty)

7.6.1 ZADLUŽENOST MAJETKU

Zadluženost majetku (aktiv) uvádí nakolik je majetek podniku financován neboli kryt cizím kapitálem.

Zadluženost majetku (aktiv) = cizí kapitál/celková aktiva²⁰

Z tabulky č. 4 je viditelné, že zadluženost majetku (aktiv) stále klesá. Z toho tedy vyplývá, že rok od roku používá podnik méně cizího kapitálu. Tento stav je zřejmý i na grafu č. 7 a grafu č. 8, ve kterých je zanesen právě cizí kapitál a podstatná součást cizího kapitálu (dlouhodobý bankovní úvěr).

---

²⁰ ROSOCHATECKÁ, Eva, et al. **Ekonomika podniků**. vydání sedmé. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 194 s. ISBN 80-213-1482-6.

7.6.2 ZADLUŽENOST VLASTNÍHO KAPITÁLU

Ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu je považován za indikátor finančního rizika. Čím je jeho hodnota vyšší, tím vyšší je i riziko pro podnik a i pro věřitele. Za optimální se považuje hodnota 100 %.

Zadluženost vlastního kapitálu = cizí kapitál/vlastní kapitál²¹

V případě vybraného podniku je ze začátku tato hodnota vysoká, ale v dalších letech prudce klesá. Je z toho viditelné, že hodnota nikdy nepřesáhla hranici 100 %, a z tohoto důvodu usuzuji, že zadluženost vlastního kapitálu je v tomto podniku v dobré míře.

7.6.3 MÍRA FINANČNÍ SAMOSTATNOSTI

Tato hodnota uvádí v jaké míře je na celkovém kapitálu zastoupen vlastní kapitál, tj. do jaké míry je podnik ovládán svými vlastníky.

Míra finanční samostatnosti = vlastní kapitál/cizí kapitál²²

Z tabulky č. 4 je viditelné, že míra finanční soběstačnosti je poměrně vysoká. Je to z toho důvodu, že v průběhu sledovaných let vlastní kapitál podniku stále rostl a podíl cizího kapitálu zase stále klesal. Z tohoto důvodu jsou hodnoty rostoucího charakteru.

---

²¹ ROSOCHATECKÁ, Eva, et al. **Ekonomika podniků**. vydání sedmé. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 194 s. ISBN 80-213-1482-6.

²² ROSOCHATECKÁ, Eva, et al. **Ekonomika podniků**. vydání sedmé. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 194 s. ISBN 80-213-1482-6.

8. ZÁVĚR

Problematika kapitálové vybavenosti zemědělství je pro nás velice důležitá, neboť zemědělství jako takové je pro nás důležité. Ať už si to chceme, nebo nechceme přiznat, je součástí našich životů a nikdy se bez něj neobejdeme. Vždycky jsme využívali, a využívat budeme zemědělských produktů. A z tohoto důvodu bychom měli být více pozorní ke stavu našeho zemědělství, potažmo k jeho kapitálové vybavenosti.

Kapitálová vybavenost je zjednodušeně řečeno stav podniku z hlediska kapitálu. Každý podnik, ať už zemědělský, nebo výrobní, by měl disponovat takovým množstvím kapitálu, aby mohl bez problémů zabezpečit svoji podnikatelskou činnost. Pro její bezpečný chod bude potřebovat dostatečné množství kapitálu, zvláště na počátku své podnikatelské činnosti bude muset vynaložit velké množství finančních prostředků na nákup strojů a zařízení, budov, pozemků apod., které mu budou sloužit k podnikání.

Cílem každého podnikání je bezesporu zisk. Každý, kdo podniká, nechce v žádném případě dosahovat ztráty, ale zisku. K tomu, aby mohl zisku dosáhnout, je zapotřebí správně hospodařit s majetkem. Dále musí podnik také umět prodat svoje produkty a dosahovat tím zisku z tržeb.

Na trhu jsme doslava zahlceni produkty zahraniční zemědělské produkce. Tyto produkty bývají ve většině případů levnější, než ty naše, a proto je také většina lidí kupuje. Ale měli bychom si uvědomit, že touto koupí podporujeme především zahraniční producenty a naši producenti jsou tím ochuzeni o část svých tržeb, kterou by mohli získat prodejem těchto produktů. V případě, že podnik nedosahuje tržeb, to znamená, že neprosperuje, může postupně dojít i k jeho zániku. Postupným vytlačováním našich produktů produkty zahraničními by mohlo dojít k zániku všech našich zemědělských podniků, a tím také k úpadku úlohy zemědělství v naší zemi. Proto bychom měli podporovat naši domácí zemědělskou produkci, aby k této situaci nedocházelo.

Stabilní podnik by si měl, ať už ze zákona nebo ze stanov podniku, tvořit rezervní fond. Tento fond ho pak může udržet „nad vodou“ v případech, kdy je v nepříznivé situaci. Pak toto období může přečkat a pokračovat ve své činnosti, a v horším případě, když bude nepřízeň přetrvávat, ukončí svou činnost.

Analyzovaný podnik si tvoří jak rezervní fond, tak rizikový fond, fond kulturních potřeb a dále také fond sociálních potřeb, což je z hlediska jeho stability velice příznivá informace. V případě nepřízně by totiž měl finanční zdroje na přečkání této situace.

Z vlastní analýzy, která byla zaměřena především na zadluženost majetku podniku, zadluženost vlastního kapitálu a dále na míru finanční soběstačnosti, bylo zjištěno, že zadluženost majetku tohoto podniku stále klesá, což znamená, že klesají i poskytnuté dlouhodobé úvěry. Podnik už nemá takovou potřebu si půjčovat peníze od banky, což je z hlediska financování majetku určité plus.

Co se týče zadluženosti vlastního kapitálu, tak bylo zjištěno, že podniku stále tato míra zadluženosti klesá, což je určitě dobře. Už může majetek více krýt vlastním kapitálem, než cizím. Z průzkumu míry finanční soběstačnosti bylo zjištěno, že vlastní kapitál má velice vysokou míru zastoupení v celkovém kapitálu. Toto tvrzení potvrzuje i předešlý výsledek míry zadluženosti vlastního kapitálu. Podnik disponuje s více vlastním kapitálem než s cizím.

Po výše uvedeném souhrnu lze říci, že podnik ZAS Zbizuby, a. s. je stabilní podnik, který postupem času kryje svůj majetek více vlastním kapitálem než cizím. Už nemá tak velkou potřebu dlouhodobého úvěru, protože dokáže financovat majetek i z vlastních zdrojů.

9. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- [1] BRČÁK, Josef; SEKERKA, Bohuslav. *Makroekonomie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2010. 292 s. ISBN 978-80-7380-245-5.
- [2] BRČÁK, Josef, et al. *Učební texty z mikroekonomie : 2. část*. Vydání první. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2009. 122 s. ISBN 978-80-213-1400-9.
- [3] BULISOVÁ, Jiřina, et al. *Ottova všeobecná encyklopedie A-L*. Vydání první. Praha : Ottovo nakladatelství, 2003. 735 s. ISBN 80-7181-938.
- [4] HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 3. aktualizované vydání. Praha : C. H. Beck, 2002. ISBN 80-7179-681-6.
- [5] HOLMAN, Robert. *Mikroekonomie : střeň pokročilý kurz*. 2. aktualizované vydání. Praha : C. H. Beck, 2007. 592 s. ISBN 978-80-7179-862-0.
- [6] HOMOLKA, Jaroslav; PLETICHOVÁ, Dobroslava ; MACH, Jiří. *Zemědělská ekonomika*. Vydání první. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. ISBN 978-80-213-1830-4.
- [7] ROSOCHATECKÁ, Eva, et al. *Ekonomika podniků*. vydání sedmé. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 194 s. ISBN 80-213-1482-6.
- [8] SAMUELSON, Paul A.; NORDHAUS, William D. *Ekonomie*. 18. vydání. Praha : NS Svoboda, 2007. ISBN 978-80-205-0590-3.
- [9] SEKERKA, Bohuslav. *Makroekonomie*. 1. vydání. Praha: Profess Consulting, 2007. 488 s. ISBN 978-80-7259-050-6.
- [10] SOUKUPOVÁ, Jana, et al. *Mikroekonomie*. 3. doplněné vydání. Praha : Management Press, 2003. 548 s. ISBN 80-7261-061-9.
- [11] SVATOŠ, Miroslav, et al. *Ekonomika agrárního sektoru*. vydání první. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2009. 168 s. ISBN 978-80-213-1846-5.

- [12] KRYSTLÍK, Tomáš. Je nejvyšší čas změnit české národní heslo na prezidentské standartě. *CS Magazin* [online]. 2009, 5/2009, [cit. 2010-07-14]. Dostupný z WWW: <<http://cs-magazin.com/2009-05/view.php?article=articles/cs090538.htm>>.
- [13] *MSp ČR - Detail vybraného subjektu* [online]. 1999 [cit. 2011-02-05]. Úplný výpis z obchodního rejstříku. Dostupné z WWW: <<http://www.justice.cz/xqw/xervlet/insl/report?sysinf.vypis.CEK=354033&sysinf.vypis.rozsah=uplny&sysinf.@typ=transformace&sysinf.@strana=report&sysinf.vypis.typ=XHTML&sysinf.vypis.klic=20cabfc835138a71429df46641f4276a&sysinf.spis.@oddil=B&sysinf.spis.@vlozka=5830&sysinf.spis.@soud=M%ECstsk%FDm%20soudem%20v%20Praze&sysinf.platnost=04.02.2011>>.

10. SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1	Přehled o aktivech, DHM a oběžných aktivech v letech 2005 – 2009.....	35
Tabulka č. 2	Nákup strojů a dopravních prostředků v letech 2005 – 2009.....	36
Tabulka č. 3	Přehled vybraných položek v období 2005 – 2009.....	47
Tabulka č. 4	Přehled vybraných ukazatelů týkajících se majetku a kapitálu.....	48

11. SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1	Aktiva (pasiva) celkem v tis. Kč.....	35
Graf č. 2	Dlouhodobý hmotný majetek (v tis. Kč).....	38
Graf č. 3	Oběžná aktiva (v tis. Kč).....	39
Graf č. 4	Vlastní kapitál (v tis. Kč).....	40
Graf č. 5	Základní kapitál (v tis. Kč).....	41
Graf č. 6	Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku (v tis. Kč)....	42
Graf č. 7	Cizí kapitál (v tis. Kč).....	43
Graf č. 8	Dlouhodobý bankovní úvěr (v tis. Kč).....	44
Graf č. 9	Výsledek hospodaření běžného účetního období (v tis. Kč).....	45
Graf č. 10	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb (v tis. Kč).....	47

12. PŘÍLOHY

Příloha č. 1	Rozvaha k 31.12. 2005
Příloha č.2	Rozvaha k 31.12. 2006
Příloha č. 3	Rozvaha k 31.12. 2007
Příloha č. 4	Rozvaha k 31.12. 2008
Příloha č. 5	Rozvaha k 31.12. 2009

Příloha č. 1 Rozvaha k 31.12. 2005 (upravená)

Rozvaha k 31.12. 2005 (v tis. Kč)					
	Běžný rok	Minulý rok		Běžný rok	Minulý rok
Aktiva celkem	99865	70729	Pasiva celkem	99865	70729
Pohledávky za upsaný kapitál	0	0	Vlastní kapitál	58621	55785
Stálá aktiva	57920	33966	Základní kapitál	42131	42131
Dlouhodobý nehmotný majetek	0	0	Kapitálové fondy	0	0
Dlouhodobý hmotný majetek	57920	33966	Fondy tvořené ze zisku	12756	6487
Dlouhodobý finanční majetek	0	0	Výsledek hospodaření účetního období	3734	7167
Z toho: podíly v ovládaných a řízených osobách	0	0	Cizí zdroje	41177	14944
Oběžná aktiva	41349	32817	Rezervy	2273	2342
Zásoby	21776	25030	Dlouhodobé závazky	2380	1859
Dlouhodobé pohledávky	0	0	Krátkodobé závazky	6720	5087
Krátkodobé pohledávky	5623	3679	Bankovní úvěry a výpomoci	29804	5656
Krátkodobý finanční majetek	13950	4108	Z toho: dlouhodobé bankovní úvěry	28174	5656
Časové rozlišení	596	3946	Časové rozlišení	67	0

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

Příloha č. 2 Rozvaha k 31.12. 2006 (upravená)

Rozvaha k 31.12. 2006 (v tis. Kč)					
	Běžný rok	Minulý rok		Běžný rok	Minulý rok
Aktiva celkem	84692	99865	Pasiva celkem	84692	99865
Pohledávky za upsaný kapitál	0	0	Vlastní kapitál	61729	58621
Stálá aktiva	48146	57920	Základní kapitál	42131	42131
Dlouhodobý nehmotný majetek	0	0	Kapitálové fondy	0	0
Dlouhodobý hmotný majetek	48146	57920	Fondy tvořené ze zisku	16260	12756
Dlouhodobý finanční majetek	0	0	Výsledek hospodaření účetního období	3338	3734
Z toho: podíly v ovládaných a řízených osobách	0	0	Cizí zdroje	22858	41177
Oběžná aktiva	36100	41349	Rezervy	0	2273
Zásoby	25742	21776	Dlouhodobé závazky	2377	2380
Dlouhodobé pohledávky	0	0	Krátkodobé závazky	3533	6720
Krátkodobé pohledávky	4788	5623	Bankovní úvěry a výpomoci	16948	29804
Krátkodobý finanční majetek	5570	13950	Z toho: dlouhodobé bankovní úvěry	15245	28174
Časové rozlišení	446	596	Časové rozlišení	105	67

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

Příloha č. 3 Rozvaha k 31.12. 2007 (upravená)

Rozvaha k 31.12. 2007 (v tis. Kč)					
	Běžný rok	Minulý rok		Běžný rok	Minulý rok
Aktiva celkem	90401	84692	Pasiva celkem	90401	84692
Pohledávky za upsaný kapitál	0	0	Vlastní kapitál	68042	61729
Stálá aktiva	50285	48146	Základní kapitál	42131	42131
Dlouhodobý nehmotný majetek	0	0	Kapitálové fondy	0	0
Dlouhodobý hmotný majetek	50285	48146	Fondy tvořené ze zisku	19297	16260
Dlouhodobý finanční majetek	0	0	Výsledek hospodaření účetního období	6614	3338
Z toho: podíly v ovládaných a řízených osobách	0	0	Cizí zdroje	22322	22858
Oběžná aktiva	39568	36100	Rezervy	0	0
Zásoby	24905	25742	Dlouhodobé závazky	2002	2377
Dlouhodobé pohledávky	0	0	Krátkodobé závazky	4785	3533
Krátkodobé pohledávky	6486	4788	Bankovní úvěry a výpomoci	15535	16948
Krátkodobý finanční majetek	8177	5570	Z toho: dlouhodobé bankovní úvěry	15535	15245
Časové rozlišení	548	446	Časové rozlišení	37	105

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

Příloha č. 4 Rozvaha k 31.12. 2008 (upravená)

Rozvaha k 31.12. 2008 (v tis. Kč)					
	Běžný rok	Minulý rok		Běžný rok	Minulý rok
Aktiva celkem	89923	90401	Pasiva celkem	89923	90401
Pohledávky za upsaný kapitál	0	0	Vlastní kapitál	71894	68042
Stálá aktiva	49523	50285	Základní kapitál	42131	42131
Dlouhodobý nehmotný majetek	0	0	Kapitálové fondy	0	0
Dlouhodobý hmotný majetek	49523	50285	Fondy tvořené ze zisku	25763	19297
Dlouhodobý finanční majetek	0	0	Výsledek hospodaření účetního období	4000	6614
Z toho: podíly v ovládaných a řízených osobách	0	0	Cizí zdroje	17935	22322
Oběžná aktiva	39884	39568	Rezervy	0	0
Zásoby	29882	24905	Dlouhodobé závazky	869	2002
Dlouhodobé pohledávky	0	0	Krátkodobé závazky	5436	4785
Krátkodobé pohledávky	4380	6486	Bankovní úvěry a výpomoci	11630	15535
Krátkodobý finanční majetek	5622	8177	Z toho: dlouhodobé bankovní úvěry	11630	15535
Časové rozlišení	516	548	Časové rozlišení	94	37

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)

Příloha č. 5 Rozvaha k 31.12. 2009 (upravená)

Rozvaha k 31.12. 2009 (v tis. Kč)					
	Běžný rok	Minulý rok		Běžný rok	Minulý rok
Aktiva celkem	84293	89923	Pasiva celkem	84293	89923
Pohledávky za upsaný kapitál	0	0	Vlastní kapitál	72900	71894
Stálá aktiva	45447	49523	Základní kapitál	42131	42131
Dlouhodobý nehmotný majetek	0	0	Kapitálové fondy	0	0
Dlouhodobý hmotný majetek	45447	49523	Fondy tvořené ze zisku	29635	25763
Dlouhodobý finanční majetek	0	0	Výsledek hospodaření účetního období	1134	4000
Z toho: podíly v ovládaných a řízených osobách	0	0	Cizí zdroje	11393	17935
Oběžná aktiva	37948	39884	Rezervy	0	0
Zásoby	26043	29882	Dlouhodobé závazky	445	869
Dlouhodobé pohledávky	0	0	Krátkodobé závazky	2212	5436
Krátkodobé pohledávky	5370	4380	Bankovní úvěry a výpomoci	8736	11630
Krátkodobý finanční majetek	6535	5622	Z toho: dlouhodobé bankovní úvěry	8736	11630
Časové rozlišení	898	516	Časové rozlišení	0	94

Zdroj: Podniková dokumentace (vlastní zpracování)